

ΟΝΟΜΑ	
ΤΜΗΜΑ	

ΘΕΜΑ	ΒΑΘΜΟΣ
A	/ 25
B1	/ 10
B2	/ 10
B3	/ 10
B4	/ 05
Γ	/ 40
ΣΥΝΟΛΟ	/ 100

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ «ΝΕΑ ΠΑΙΔΕΙΑ»

Τομέας Νέων Ελληνικών

Νεοελληνική Γλώσσα Γ' Λυκείου

Σχολικό Έτος 2018-2019

4ο Διαγώνισμα Προσομοίωσης

ΥΛΙΚΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ελλάδα - Ευρώπη - Κόσμος

ΘΕΩΡΙΑ: το σύνολο της ύλης

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

Στο εξώφυλλο να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας.

Να μην αντιγράψετε τα θέματα στα φύλλα των απαντήσεων.

Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δε θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση. Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με τα φύλλα των απαντήσεων και τα φωτοαντίγραφα.

Να απαντήσετε στα φύλλα απαντήσεων σε όλα τα θέματα μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.

Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.

Χρόνος εξέτασης: 3 ώρες

Διδάσκων

Γιάννης Ι. Πασσάς

A. ΚΕΙΜΕΝΟ¹

*Ο πόλεμος στον 21ο αιώνα
Joseph S. Nye*

Στην πρόσφατη συνάντηση του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ του Νταβός, συμμετείχα σε ένα **πάνελ** για το μέλλον του στρατού. Το ζήτημα που συζητήσαμε ήταν κρίσιμο: για ποιο είδος πολέμου πρέπει να ετοιμάζονται οι σημερινοί στρατοί; Πιστεύω πως διαχρονικά οι κυβερνήσεις δε δίνουν και πολύ επιτυχημένες απαντήσεις στο ερώτημα αυτό. Μετά τον Πόλεμο στο Βιετνάμ, για παράδειγμα, οι ένοπλες δυνάμεις των ΗΠΑ δεν εκμεταλλεύτηκαν όσα έμαθαν για το αντάρτικο και το πλήρωσαν σκληρά στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν.

Ο πόλεμος τέταρτης γενιάς που διεξάγεται σήμερα δεν έχει καθορισμένα μέτωπα. Επικεντρώνεται στην κοινωνία του εχθρού, φθάνοντας βαθιά μέσα στην επικράτειά του για να καταστρέψει την πολιτική βούληση. Θα μπορούσαμε να προσθέσουμε και μια πέμπτη γενιά στην οποία η τεχνολογία, όπως τα μη επανδρωμένα αεροσκάφη και οι επιθετικές τακτικές στον **κυβερνοχώρο**, επιτρέπει στους στρατιώτες να παραμένουν πολύ μακριά από τους άμαχους στόχους τους. Αν και ο διαχωρισμός σε γενιές είναι λίγο αυθαίρετος, αντικατοπτρίζει μια σημαντική τάση: τη σύγχυση ανάμεσα στο στρατιωτικό μέτωπο και στα μετόπισθεν με τους αμάχους. Η στροφή αυτή επισπεύδεται λόγω του ότι ο πόλεμος μεταξύ κρατών αντικαθίσταται από ένοπλες συγκρούσεις μεταξύ μη κρατικών παικτών, όπως αντάρτικες ομάδες, τρομοκρατικά δίκτυα, πολιτοφυλακές και εγκληματικές οργανώσεις.

Στους υβριδικούς αυτούς πολέμους χρησιμοποιούνται διάφορα όπλα -και δε διαθέτουν όλα **δύναμη πυρός**. Με μια κάμερα σε κάθε κινητό (για να μην αναφερθούμε στην υπεροχή των κοινωνικών μέσων δικτύωσης) ο ανταγωνισμός της πληροφορίας έχει αναδειχθεί σε κρίσιμη πλευρά του σύγχρονου πολέμου. Στον **υβριδικό πόλεμο**, συμβατικές και μη συμβατικές δυνάμεις, στρατιώτες και άμαχοι, καταστροφές και χειρισμός της πληροφορίας μπλέκονται μεταξύ τους.

Αυτό το είδος πολέμου αναπτύχθηκε ως απάντηση στη συντριπτική υπεροχή του αμερικανικού συμβατικού στρατού μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης. Απένα-

---

¹ Το κείμενο αποτελεί διασκευασμένο απόσπασμα από το άρθρο του Joseph S. Nye, καθηγητή στο Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ και πρώην υφυπουργού Άμυνας των ΗΠΑ, που δημοσιεύτηκε στις 9 Φεβρουαρίου του 2015 στην εφημερίδα «Το Βήμα».

ντι σ' αυτή την ασυμμετρία, οι αντίπαλοι της Αμερικής, κράτη και μη κρατικοί παίκτες, άρχισαν να δίνουν έμφαση σε μη συμβατικές τακτικές. Οι τρομοκρατικές οργανώσεις, για παράδειγμα, γνωρίζοντας ότι δεν μπορούν να κερδίσουν έναν **συμβατικό στρατό** πολεμώντας τον ευθέως, προσπαθούν να χρησιμοποιήσουν την ίδια τη δύναμη των κυβερνήσεων εναντίον τους. Με βίαια θεατρικό τρόπο, ο Οσάμα μπιν Λάντεν εξόργισε και προκάλεσε τις ΗΠΑ, ωθώντας τες να υπεραντιδράσουν με τρόπους που κατέστρεψαν την αξιοπιστία τους, αποδυνάμωσαν τις συμμαχίες τους στον μουσουλμανικό κόσμο και τελικά εξουθένωσαν τον στρατό τους και, κατά κάποιον τρόπο, την κοινωνία τους. Το Ισλαμικό Κράτος μεταχειρίζεται σήμερα παρόμοια στρατηγική, αναμειγνύοντας ανηλεείς στρατιωτικές επιχειρήσεις με μια εμπρηστική εκστρατεία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, προβάλλοντας φωτογραφίες και βίντεο από βάνουσες εκτελέσεις. Οι προσπάθειες αυτές κινητοποίησαν τους εχθρούς του Ισλαμικού Κράτους, ενώ παράλληλα ενέπνευσαν αυξανόμενο αριθμό δυσареστημένων ατόμων και ομάδων για να καταταγούν στις τάξεις του.

Η απρόβλεπτη εξέλιξη του πολέμου αποτελεί σοβαρή πρόκληση. Σε ορισμένα αδύναμα κράτη, οι εσωτερικές απειλές παρέχουν σαφείς στόχους. Οι ΗΠΑ όμως πρέπει να συνδυάσουν τη συνέχιση της υποστήριξης των συμβατικών στρατιωτικών δυνάμεων, που αποτελούν σημαντικό αποτρεπτικό παράγοντα στην Ευρώπη και στην Ασία, με την επένδυση σε ένα ευρύ φάσμα εναλλακτικών ικανοτήτων, το οποίο απαιτούν οι συγκρούσεις στη Μέση Ανατολή. Σε εποχές αλλαγών άνευ προηγουμένου, οι ΗΠΑ -και άλλες μεγάλες δυνάμεις- πρέπει να είναι έτοιμες για όλα.

B. ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α. (μονάδες 25)

Να γράψετε ένα σημείωμα 100 έως 120 λέξεων (ανεκτή η απόκλιση ± 10 λέξεων), με το οποίο να παρουσιάζετε συνοπτικά και χωρίς δικά σας σχόλια το κείμενο και το περιεχόμενό του.

ΘΕΜΑ Β1. (μονάδες 10)

Συμφωνείτε με την πρόταση που καταθέτει ο συγγραφέας στην τελευταία («Η απρόβλεπτη εξέλιξη ... έτοιμες για όλα») του κειμένου; Να εκφράσετε τεκμηριωμένα τη γνώμη σας σε μία παράγραφο 80 έως 100 λέξεων.

ΘΕΜΑ Β2. (μονάδες 10)

[α] Ποια είναι η σκοπιμότητα της χρήσης του α' ενικού προσώπου στην α' παράγραφο («Στην πρόσφατη συνάντηση ... Αφγανιστάν») του κειμένου; (μονάδες 5)

[β] Ποιος είναι ο κυρίαρχος τρόπος ανάπτυξης της δ' παραγράφου («Αυτό το είδος ... στις τάξεις του») του κειμένου; Για ποιον λόγο τον επέλεξε ο αρθρογράφος; (μονάδες 5)

Για να απαντήσετε σε καθένα από αυτά τα ερωτήματα, λάβετε υπόψη το είδος (περιγραφή - αφήγηση - επιχειρηματολογία) στο οποίο ανήκει το κείμενο.

ΘΕΜΑ Β3. (μονάδες 10)

«πάνελ», «κυβερνοχώρο», «δύναμη πυρός», «υβριδικό πόλεμο», «συμβατικό στρατό»:

Να εξηγήσετε σύντομα τη σημασία των λέξεων / φράσεων του κειμένου που είναι τυπωμένες με έντονα γράμματα.

ΘΕΜΑ Β4. (μονάδες 5)

[α] Να δικαιολογήσετε τη χρήση του ερωτήματος στην α' παράγραφο («Στην πρόσφατη συνάντηση ... Αφγανιστάν») του κειμένου. (μονάδες 3)

[β] Να εντοπίσετε δύο διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους ο συγγραφέας παρεμβάλλει στο κείμενό του σχόλια των δικών του απόψεων. (μονάδες 2)

ΘΕΜΑ Γ. (μονάδες 40)

Η χώρα μας, αλλά και ολόκληρος ο δυτικός κόσμος διάγουν την πλέον μακροχρόνια ίσως περίοδο ειρήνης στην ιστορία τους, γεγονός που οδήγησε μεγάλο τμήμα των πολιτών στην απάθεια απέναντι στη βαρβαρότητα του πολέμου. Με αφορμή τη διαπίστωση αυτή δημοσιεύετε ένα άρθρο προβληματισμού (500 έως 600 λέξεις - ανεκτή η υπέρβαση $\pm$ 100 λέξεων), που κινείται γύρω από δύο θεματικούς άξονες: [α] τη σημασία διασφάλισης της παγκόσμιας ειρήνης και [β] τους τρόπους με τους οποίους η εκπαίδευση θα μπορούσε να αναθερμάνει τα φιλειρηνικά αισθήματα των μαθητών. Για κάθε θεματικό άξονα να αναπτύξετε τρία επιχειρήματά σας.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!

Γ. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α.

Ο Joseph S. Nye σε άρθρο του με τίτλο «Ο πόλεμος στον 21ο αιώνα» αναλύει τα χαρακτηριστικά των σύγχρονων πολέμων. Συγκεκριμένα, χαρακτηρίζει τους πολέμους αυτούς «υβριδικούς», καθώς αφενός είναι πλέον τα όρια ανάμεσα στους εμπόλεμους και τους αμάχους είναι ασαφή, αφετέρου χρησιμοποιούνται σύγχρονα τεχνολογικά μέσα για τη διεξαγωγή τους και τον έλεγχο των πληροφοριών και την προπαγάνδα. Ο αρθρογράφος θεωρεί πως ο λόγος ανάπτυξης αυτού του τύπου πολέμων είναι η κυριαρχία του αμερικανικού στρατού μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου και η αδυναμία των υπόλοιπων να τον αντιμετωπίσουν με συμβατικά μέσα. Καταλήγει λοιπόν προτείνοντας στις ΗΠΑ να συνδυάσουν τη στρατιωτική ισχύ με την ανάπτυξη εναλλακτικών ικανοτήτων για την αντιμετώπιση των υβριδικών πολέμων. (111 λέξεις)

ΘΕΜΑ Β1.

Ο συγγραφέας στην τελευταία παράγραφο του άρθρου του προτείνει στις ΗΠΑ να διατηρήσουν τη συμβατική στρατιωτική τους ισχύ στην Ευρώπη και την Ασία και ταυτόχρονα να αναπτύξουν ικανότητες αντισυμβατικού πολέμου για τις συγκρούσεις στη Μέση Ανατολή. Η πρόταση αυτή ανταποκρίνεται επαρκώς στις γεωπολιτικές συνθήκες που διαμορφώθηκαν μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου (παγκόσμια κυριαρχία των ΗΠΑ, ανάπτυξη τρομοκρατικών οργανώσεων κτλ.), κινείται ωστόσο στην παρωχημένη λογική μιας εξωτερικής πολιτικής που στηρίζεται στον φόβο και όχι στη δημιουργία σταθερών συμμαχιών μέσω της ευεργεσίας. Επομένως, η πρόταση του πρώην υφυπουργού Άμυνας αναπαράγει την υφιστάμενη πολιτική των ΗΠΑ. (94 λέξεις)

ΘΕΜΑ Β2.

[α] Το α' ενικό πρόσωπο («συμμετείχα», «Πιστεύω») στην α' παράγραφο του κειμένου χρησιμοποιείται, ώστε ο συγγραφέας να καταθέσει ως ειδικός την προσωπική του εμπειρία στο θέμα της μελλοντικής μορφής των πολέμων. Πρόκειται για μία «επίκληση στο ήθος του πομπού», χαρακτηριστικό της ρητορικής των επιχειρηματολογικών κειμένων.

[β] Ο κυρίαρχος τρόπος ανάπτυξης της γ' παραγράφου του κειμένου είναι τα «παραδείγματα». Συγκεκριμένα, χρησιμοποιείται το παράδειγμα του Οσάμα μπιν Λάντεν («Με βίαια θεατρικό τρόπο ... την κοινωνία τους») και του Ισλαμικού Κράτους («Το Ισλαμικό Κράτος

... στις τάξεις του»), για να τεκμηριωθεί η θέση πως η υιοθέτηση μη συμβατικών τακτικών πολέμου οφείλεται στην παντοδυναμία του τακτικού στρατού των ΗΠΑ. Με τη χρήση των παραδειγμάτων ως τεκμηρίων αυξάνεται η πειστικότητα του επιχειρηματολογικού αυτού κειμένου.

ΘΕΜΑ Β3.

- «**πάνελ**» = ομάδα ατόμων που συζητά και εξετάζει δημόσια ορισμένο θέμα.
- «**κυβερνοχώρο**» = εικονικός χώρος που δημιουργείται με τη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή συνήθως σε σύνδεση με το ίντερνετ.
- «**δύναμη πυρός**» = το σύνολο των στρατιωτικών δυνάμεων που διαθέτει κάποιος.
- «**υβριδικό πόλεμο**» = πόλεμος που χρησιμοποιεί μη συμβατικές τακτικές (π.χ. τεχνολογία, προπαγάνδα).
- «**συμβατικό στρατό**» = οι οργανωμένες ένοπλες δυνάμεις ενός κράτους.

ΘΕΜΑ Β4.

[α] Το ερώτημα στην α' παράγραφο του κειμένου είναι γνήσιο και χρησιμοποιείται για να παρουσιάσει το θέμα στο οποίο τοποθετήθηκαν τα μέλη του πάνελ.

[β] Δύο διαφορετικοί τρόποι με τους οποίους ο συγγραφέας παρεμβάλλει στο κείμενό του σχόλια των δικών του απόψεων είναι η παρένθεση και η διπλή παύλα [π.χ. «Στους υβριδικούς αυτούς πολέμους χρησιμοποιούνται διάφορα όπλα -και δε διαθέτουν όλα δύναμη πυρός. Με μια κάμερα σε κάθε κινητό (για να μην αναφερθούμε στην υπεροχή των κοινωνικών μέσων δικτύωσης) ο ανταγωνισμός της πληροφορίας έχει αναδειχθεί σε κρίσιμη πλευρά του σύγχρονου πολέμου»].

ΘΕΜΑ Γ.

Τίτλος

Πρόλογος

- Δεδομένο 1: ειρήνη στον δυτικό κόσμο μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου πολέμου → απάθεια των πολιτών απέναντι στον πόλεμο, καθώς θεωρούν απίθανο το ενδεχόμενο του πολέμου και στερούνται προσωπικών βιωμάτων για τη βαρβαρότητά του.
- Ισχυρισμός 1: οι πολίτες οφείλουν να συνειδητοποιήσουν την αναγκαιότητα διασφάλισης της παγκόσμιας ειρήνης.

Κύριο Μέρος (απόδειξη Ισχυρισμού 1)

1. Προστασία της ανθρώπινης ζωής και των δικαιωμάτων του ανθρώπου.
2. Ανάπτυξη του πολιτισμού (γραμμάτων και τεχνών).
3. Αλληλεγγύη των λαών.

Μεταβατική παράγραφος

- Δεδομένο 2: τεχνοκρατική εκπαίδευση που εστιάζει στη σύνδεση των μαθητών με την αγορά εργασίας και παραμελεί τους κοινωνικούς και πολιτικούς τους ρόλους.
- Ισχυρισμός 2: το σχολείο οφείλει να υιοθετήσει δράσεις για την αναθέρμανση των φιλειρηνικών αισθημάτων των μαθητών.

Κύριο Μέρος (απόδειξη Ισχυρισμού 2)

1. Κατανόηση της βαρβαρότητας του πολέμου μέσω της ιστορικής γνώσης.
2. Οργάνωση / συμμετοχή σε φιλειρηνικές δράσεις.
3. Διαπολιτισμική εκπαίδευση.